

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри

Тетяна КОСОВА

«___» червня 2022 р.

**ВИПУСКНА РОБОТА
(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)**

**ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ
ОС «БАКАЛАВР»**

Тема: «Аналіз фінансової стійкості страхової компанії в умовах ризик-середовища військової економіки»

Виконала: Ольга МЕЛЬНИЧУК

Керівник: кандидат економічних наук, доцент Тетяна ГАВРИЛКО

Консультанти з окремих розділів пояснювальної записки:

перший розділ - к. е. н., доцент Тетяна ГАВРИЛКО

другий розділ - д. е. н., доцент Тетяна ГАВРИЛКО

Нормоконтролер: к.е.н., доцент Зоряна МОКРИНСЬКА

Київ 2022

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітньо-професійна програма «Фінанси і кредит»

ЗАТВЕРДЖУЮ
завідувач кафедри
_____ Тетяна КОСОВА
«16» травня 2022 р.

ЗАВДАННЯ на виконання випускної роботи

здобувача вищої освіти МЕЛЬНИЧУК Ользі Петрівні
(прізвище, ім'я у родовому відмінку)

1. Тема випускної роботи «Аналіз фінансової стійкості страхової компанії в умовах ризик-середовища військової економіки» затверджена наказом ректора від 22.04.2022 № 426/ст

2. Термін виконання роботи: з 23.05.2022 до 19.06.2022.

3. Вихідні дані до роботи: нормативно-правова база, дані Державної служби статистики України, дані обліково-інформаційної системи компанії, фінансова, податкова, статистична звітність ТДВ «Страхова Компанія «Гардіан».

4. Зміст пояснювальної записки:

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

1.1. Сутність фінансової стійкості страхової компанії як об'єкту аналізу

1.2. Інформаційне забезпечення аналізу фінансової стійкості страхової компанії

1.3. Фінансово-економічний паспорт ТДВ «Страхова Компанія «Гардіан»

Висновки до розділу 1

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТДВ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «ГАРДІАН» В УМОВАХ РИЗИК-СЕРЕДОВИЩА ВІЙСЬКОВОЇ ЕКОНОМІКИ

2.1. Аналіз фінансової стійкості страхової компанії

2.2. Оцінка фінансової надійності страхової компанії

2.3. Шляхи забезпечення фінансової стійкості страхової компанії в умовах ризик-середовища військової економіки

Висновки до розділу 2

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

5. Перелік обов'язкового графічного (ілюстративного) матеріалу:

ЛИСТ 1. Сутність фінансової стійкості страхової компанії як об'єкту аналізу. ЛИСТ 2. Інформаційне забезпечення аналізу фінансової стійкості страхової компанії. ЛИСТ 3. Фінансово-економічний паспорт ТДВ «Страхова Компанія «Гардіан». ЛИСТ 4. Аналіз фінансової стійкості страхової компанії. ЛИСТ. 5. Оцінка фінансової надійності страхової компанії. ЛИСТ. 6. Шляхи забезпечення фінансової стійкості страхової компанії в умовах ризик-середовища військової економіки.

6. Календарний план-графік

№ пор.	Завдання	Термін виконання	Відмітка про виконання
1	Написання першого розділу випускної роботи та надання його керівнику	23.05.2022 – 29.05.2022	
2	Написання та оформлення матеріалів другого розділу випускної роботи і надання його керівнику	30.05.2022 – 05.06.2022	
3	1. Узгодження випускної роботи з науковим керівником. 2. Проходження нормоконтролю та перевірку на академічну доброчесність. 3. Отримання рецензії та відгуку на випускну роботу. 4. Підготовка виступу.	06.06.2022 – 08.06.2022	
4	1. Переплетення випускної роботи. 2. Подання випускної роботи та супровідних документів секретарю ДЕК	09.06.2022 – 10.06.2022	

7. Консультанти з окремих розділів

РОЗДІЛ	КОНСУЛЬТАНТ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)	ПІДПИС, ДАТА	
		ЗАВДАННЯ ВИДАВ	ЗАВДАННЯ ПРИЙНЯВ
РОЗДІЛ 1	к.е.н., доцент Тетяна ГАВРИЛКО		
РОЗДІЛ 2	к.е.н., доцент Тетяна ГАВРИЛКО		

8. Дата видачі завдання: «16» травня 2022 р.

Керівник випускної роботи _____ Тетяна ГАВРИЛКО

(підпис керівника)

Завдання прийняв до виконання _____ Ольга МЕЛЬНИЧУК

(підпис здобувача)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка до випускної роботи «Аналіз фінансової стійкості страхової компанії в умовах ризик-середовища військової економіки»: 92 с., 18 рис., 24 табл., 71 літературне джерело.

Мета випускної роботи: дослідити теоретико-прикладні засади аналізу фінансової стійкості страхової компанії та застосувати сучасні наукові підходи для аналізу фінансової стійкості страхової компанії в умовах ризик-середовища військової економіки.

Об'єктом дослідження є процес досягнення та підтримання фінансової стійкості страхової компанії в умовах ризик-середовища військової економіки.

Предмет дослідження – теоретико-прикладні аспекти аналізу фінансової стійкості ТДВ «Страхова Компанія «Гардіан».

Методи дослідження: аналіз і синтез, індукція і дедукція, логічне узагальнення, метод систематизації, економічний та порівняльний аналіз, статистичний аналіз, логіко-системний метод.

Результати випускної роботи рекомендується використовувати в освітньому процесі та у практичній діяльності ТДВ «Страхова Компанія «Гардіан».

СТРАХУВАННЯ, СТРАХОВА КОМПАНІЯ, ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ,
ФІНАНСОВА НАДІЙНІСТЬ, РИЗИК-СЕРЕДОВИЩЕ, ВОЄННА
ЕКОНОМІКА.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. №436- IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 28.05.2022).
2. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 28.05.2022).
3. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 №2755-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст.112. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 28.05.2022).
4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг: Закон України №79-IX від 12.09.2019 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/79-20#Text> (дата звернення: 28.05.2022).
5. Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 06 березня 2022 року № 39: Постанова Правління Національного банку України від 20 квітня 2022 року № 77. URL : https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_20042022_77 (дата звернення: 29.05.2022).
6. Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 18: Постанова Правління Національного банку України від 22 квітня 2022 року № 81. URL : https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_22042022_81 (дата звернення: 29.05.2022).
7. Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 06 березня 2022 року № 39: Постанова Правління Національного банку України від 30 березня 2022 року № 66. URL :

https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_30032022_66 (дата звернення: 29.05.2022).

8. Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 24 грудня 2021 року № 153 та врегулювання деяких питань у діяльності надавачів фінансових послуг: Постанова Правління Національного банку України від 4 травня 2022 року № 93. URL : https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_04052022_93 (дата звернення: 29.05.2022).

9. Про затвердження Правил складання та подання звітності учасниками ринку небанківських фінансових послуг до Національного банку України: Постанова Правління Національного банку України від 25.11.2021 № 123. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0123500-21#Text> (дата звернення: 01.06.2022).

10. Про затвердження Рекомендацій щодо аналізу діяльності страховиків : Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 17.03.2005 № 3755. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v3755486-05#Text> (дата звернення: 28.05.2022).

11. Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні": Закон України від 24 лютого 2022 року № 64/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2102-IX#Text> (дата звернення: 29.05.2022).

12. Про страхування : Закон України : від 7 березня 1996 р. № 85/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 28.05.2022).

13. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України № 2664-III від 12.07.2001 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text> (дата звернення: 28.05.2022).

14. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 року № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40-44. Ст. 356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 28.05.2022).
15. FinAwards 2021: Прорив року — страхові компанії. *Мінфін* : веб-сайт. URL: <https://minfin.com.ua/ua/2021/05/28/65149510/> (дата звернення: 29.05.2022).
16. Melnichuk O.P. Financial reliability of the insurer: evaluation criteria. *Політ. Сучасні проблеми науки: зб. матеріалів XXIII міжн. наук.-практ. конф. (5-7 квітня 2022 р., м. Київ)*. К.: НАУ, 2022. С. 31–32.
17. Gavrillo T.O., Melnichuk O.P., Financial stability of insurance companies in the conditions of risk environment of the military economy. *«Бізнес-аналітика: моделі, інструменти та технології»*: матер. III міжн. наук.-практ. інтернет-конф. (2-4 березня 2022 р., м. Київ). К.: НАУ, 2022. С.139–141.
18. Аберніхіна І.Г., Сокиринська І.Г. Оцінка ліквідності та платоспроможності страхової організації. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2020. №1. С.152-163.
19. Базилевич В. Д. Страхування: підручник. К.: Знання, 2008. 1019 с.
20. Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2011. 328 с.
21. Барановський О. І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення) : монографія. К: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2004. 759 с.
22. Бігдаш В. Д. Страхування : навч. посіб. Київ: МАУП, 2006. 448 с.
23. Бойко А.О. Перестраховання як механізм забезпечення фінансової стійкості страхової компанії : дисертація...канд. економ. наук, спец.: 08.00.08 - гроші, фінанси і кредит; наук. керівник О.В. Козьменко. Суми: ДВНЗ "УАБС НБУ", 2011. 278 с.
24. Висока інфляція вплине на прибуток страховиків ринку ЕМЕА і може призвести до негативних наслідків. *Форіншурер* : веб-сайт. URL: <https://forinsurer.com/news/22/05/26/41292> (дата звернення: 03.06.2022)

25. Вовчак О. Д. Страхування : навч. посіб., 3-тє вид. Львів: Новий Світ 2000, 2006. 480 с.
26. Воєнні дії вдарили по українському страховому ринку, але він продовжує працювати. Що варто знати клієнтам в Україні та за кордоном. *Forbes*: веб-сайт. URL: <https://forbes.ua/inside/zhittya-dovshe-za-viynu-viyskovii-dii-vdarili-po-ukrainskomu-strakhovomu-rinku-ale-vin-prodovzhue-pratsyuvati-shcho-varto-znati-klientam-v-ukraini-ta-za-kordonom-01042022-5219> (дата звернення: 03.06.2022).
27. Войтович Л. М. Механізм державного регулювання розвитку страхової системи України. *Проблеми економіки*. №3 (45). 2020. С. 148-154.
28. Гаманкова О.О. Фінанси страхових організацій : навч. посіб. К. : КНЕУ, 2007. 328 с.
29. Геряк М.В. Засоби підвищення рівня фінансової стійкості страхових компаній України. *Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки*. 2019. С. 126-28.
30. Говорушко Т.А., Стецюк В.М. Страхування: навч. посіб. Львів: Магнолія 2006, 2014. 324 с.
31. Деретуляція ринку страхування допоможе страховикам працювати під час воєнного стану. *Форініурер* : веб-сайт. URL: <https://forinsurer.com/public/22/05/26/4961> (дата звернення: 03.06.2022).
32. Дьячкова Ю. М. Страхування : навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 240 с.
33. Єрмошенко А. М. Визначення поняття фінансової безпеки страховика та її категорій. *Актуальні проблеми економіки*. 2004. № 4. С. 46–52.
34. Журавка О. С., Темченко А. Р., Федорченко В. Г. Теоретичні підходи до визначення фінансової стійкості страхових компаній. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2018. Вип. 22(1). С. 117-122.

35. Журавльова О. Є. Особливості впливу факторів на фінансову стійкість страхових компаній. *Ринок цінних паперів України*. 2013. №1-2. С. 39-45.
36. Іванюк І. С., Маруженко Д.С. Теоретичні підходи до визначення категорії «фінансова стійкість страхової компанії». *Фінанси України*. 2006. № 11. С 77–89. (5)
37. Кміть В.М., Білаш А.В. Особливості державного нагляду (контролю) страховиків в Україні. *Гроші, фінанси і кредит*. 2020. Випуск 52-2. С.106-111.
38. Кобилецький В. Р. Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами (Забезпечення оборотних активів власними коштами). *Онлайн-журнал «Financial Analysis online»*. URL : <https://www.finalon.com/slovnik-ekonomichnikh-pokaznikiv/301-koefitsient-zabezpechenosti-vlasnimi-oborotnimi-zasobami-zabezpechennya-oborotnikh-aktiviv-vlasnimi-koshtami> (дата звернення: 01.06.2022).
39. Кобилецький В. Р. Коефіцієнт фінансової стабільності (Коефіцієнт фінансування). *Онлайн-журнал «Financial Analysis online»*. URL : <https://www.finalon.com/slovnik-ekonomichnikh-pokaznikiv/348-pokaznik-finansovoji-stabilnosti-koefitsient-finansuvannya> (дата звернення: 01.06.2022).
40. Коваленко Т. С. Математичне моделювання фінансових потоків страхової компанії. *Дослідження та оптимізація економічних процесів "Оптимум–2012": матер. VIII міжнар. наук.-практ. конф. (5-7 грудня 2012 р. , м. Харків)*. Харків: НТУ "ХП", 2012. С. 83-85.
41. Косарева І.П., Лисенко Д.Д. Особливості оцінки фінансової надійності та стійкості страхових компаній України. *Інфраструктура ринку*. 2018. №17. С. 156 – 161.
42. Косова Т. Д., Слободянюк О. В. Фінансова інституціоналізація форм організації страхової діяльності: SWOT-аналіз. *Економіка та підприємництво*. 2016. № 4–5 (91–92). С.43-47.

43. Косова Т. Д., Слободянюк О. В. Формалізація розвитку сегменту майнового та ризикового страхування. *Фінанси, грошовий обіг, кредит*. Випуск № 33/1. 2017. С. 336–342.
44. Кочетков В. М., Соловей Н. В. Методологія формування страхового ринку України. *Економіка і управління*. 2019. № 2. С. 5-17.
45. Міжнародні стандарти фінансової звітності. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010#Text (дата звернення: 29.05.2022).
46. Олійник В. В. Фінансова стійкість страхових компаній: монографія. Суми : Університетська книга, 2015. 287 с.
47. Олійник В. М. Методологічні засади забезпечення фінансової стійкості страхових компаній: дис... д-ра екон. наук: 08.00.08. Суми, 2016. 507 с.
48. Пікус Р. В., Балицька М. В. Фінансова стійкість страхової організації та джерела її забезпечення. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. Економіка. 2016. Вип. 3. С. 6-10.
49. План Маршалла для українського страхового ринку. *НовеВремяUA* : веб-сайт. URL: <https://biz.nv.ua/ukr/experts/yak-vplinula-viyna-na-strahoviy-rinok-ekspert-ostanni-novini-50237940.html> (дата звернення: 03.06.2022).
50. Пластун В. Л. Формування оптимальної структури портфеля страхових послуг. *Актуальні проблеми економіки*. 2012. № 1 (127). С. 335–341.
51. Поплавська Євгенія. Теоретичні аспекти державного регулювання страхової діяльності в Україні. *Менеджмент XXI століття: сучасні моделі, стратегії, технології*. 2021. С. 390–398.
52. Правила використання європротоколу. Офіційний сайт МТСБУ. URL: http://www.mtsbu.ua/ua/for_consumers/europrotocol/96560/ (дата звернення: 02.06.2022).
53. Пруц Р.Я. Визначення факторів фінансової стійкості страхової компанії. URL: https://ena.lpnu.ua/bitstream/ntb/13339/1/234_Pruc_589-591_69.pdf(дата звернення: 28.05.2022).

54. Регулювання ринку небанківських фінансових послуг. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/supervision/regulation-nonbank-fs-market> (дата звернення: 28.05.2022).
55. Ринок страхування та перестраховання подолає економічні наслідки вторгнення Росії в Україну. *Форіншурер*. URL: <https://forinsurer.com/news/22/04/05/41058> (дата звернення: 03.06.2022).
56. Ротова Т., Манько І. Регулювання ринку страхових послуг в Україні. *Товари і ринки*. 2018. № 1. С. 121–134.
57. Соловей Н.В. Аналіз фінансової стійкості на ринку страхових послуг: сучасні тенденції. «Сучасні проблеми економіки»: матер. VIII міжн. наук.-техн. конф. (16 жовтня 2018 р. , м. Київ). К.: НАУ. 2018. С. 43.
58. Страхування під час війни. *Економічна правда*. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/04/14/685760/> (дата звернення: 02.06.2022).
59. ТВД Страхова компанія «ГАРДІАН». Офіційний сайт. URL: <https://grdn.com.ua/> (дата звернення: 29.05.2022).
60. Ткаченко Н. В. Фінансова стійкість страхових компаній (методологія оцінки та механізми забезпечення): дис. ...д-ра економ. наук : 08.00.08. Суми, 2011. 418 с.
61. Тютюнник Ю.М., Дорогань-Писаренко Л.О., Тютюнник С.В. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. Полтава : ПДАА, 2016. 430 с.
62. Фисун І.В., Ярова Г.М. Страхування: навч. посібник. К: Центр учбової літератури, 2011. 232 с.
63. Цуркан І.М., Остапенко А.О. Фінансова стійкість страхової компанії та ключові умови її забезпечення. *Ефективна економіка*. 2020. №4. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/4_2020/57.pdf (дата звернення: 25.05.2022).
64. Чайка Т. Ю., Лошакова С. Є., Водоріз Я. С. Розрахунок коефіцієнтів ліквідності за балансом, урахування фінансових і виробничих особливостей

підприємства під час здійснення коефіцієнтного аналізу ліквідності. *Економіка і суспільство*. 2018. №15. С. 900–908.

65. Чкан І. О. Забезпечення фінансової стійкості страхових компаній. *Міжнародний науковий журнал Науковий огляд*. 2014. № 2(1). URL: <https://www.naukajournal.org/index.php/naukajournal/article/view/68/72> (дата звернення: 30.05.2022).

66. Шірінян Л. В. Актуальні проблеми фінансового регулювання страхового ринку України в сучасних умовах. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2016. № 1. С. 30-34.

67. Шірінян Л. В. Фінансова надійність і фінансова стійкість страховиків. *Актуальні проблеми економіки*. 2007. № 9. С. 173-179

68. Шірінян, Л. В., Глущенко А. С. Комплексна оцінка факторів фінансової стійкості страхових компаній України. *Економіка України*. 2004. № 9. С. 31-38.

69. Що змінюється у страхуванні в умовах воєнного стану? *Європейська Бізнес Асоціація* URL: <https://eba.com.ua/shho-zminuyetsya-u-strahuvanni-v-uovah-voennogo-stanu/> (дата звернення: 02.06.2022).

70. Що потрібно знати небанківським фінансовим установам під час воєнного стану. *Національний банк України* : веб-сайт. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/scho-potribno-znati-nebankivskim-finansovim-ustanovam-pid-chas-voennogo-stanu> (дата звернення: 01.06.2022).

71. Щодо засвідчення форс-мажорних обставин (обставин непереборної сили). Повідомлення Торгово-промислової палати України від 28.02.2022 № 2024/02.0-7.1. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/mus36779> (дата звернення: 29.05.2022).